

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 512/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. F., Š., zastúpenej advokátkou Mgr. H. F., N., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4 C 129/02-148 z 25. mája 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 198/06-188 z 24. mája 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. F. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2012 doručená sťažnosť M. F. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nové

Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 129/02-148 z 25. mája 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 198/06-188 z 24. mája 2007.

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že „(...) Okresný súd v Nových Zámkoch rozsudkom číslo 4C 129/2002-148 rozhodol tak, že zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania žalobcov: M. M. a spol. žalovanej M. F., bytom Š. k nehnuteľnostiam, nachádzajúcich sa v kat. území K., vedených na LV č. 538, ako parcela číslo 293 o výmere 621 m² - zastavané plochy a nádvoria s rodinným domom súp. číslo 2109 a parcela číslo 294 o výmere 1259 m² - záhrady a vyporiadal tak, že sa nariadil predaj nehnuteľností s tým, že výťažok z predaja nehnuteľností bude rozdelený medzi účastníkov konania podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil predovšetkým tým, že vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania nie je možné reálne rozdeliť medzi jednotlivých spoluvlastníkov, a to z dôvodu, že ak by mali byť vybudované nové bytové jednotky, museli by sa vynaložiť neúmerne vysoké náklady na ich realizáciu. Vzhľadom na životnosť stavby ako aj vzhľadom na jej technický stav by nebolo spravodlivé žiadať od podielových spoluvlastníkov, ktorí nehnuteľnosť ani neužívajú, aby vložili neúmerne vysoké prostriedky do jej prestavby. Navyše ani jedna zo žalobkýň nemá záujem o nehnuteľnosť, každá má svoju bytovú otázku riešenú. Žalovaná však naďalej chce užívať celú nehnuteľnosť, aj keď je vlastníčkou len v 12/36-inách. Nie je únosné, aby takýto právny stav pretrvával aj naďalej, pričom žalovaná doteraz nesúhlasila ani s reálnou delbou záhrady, ktorá je pri dome a nechce na nehnuteľnosť žalobkyne vôbec pustiť. Na základe vyjadrenia zástupcu žalovanej, žalovaná nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby vyplatila žalobkyne z ich spoluvlastníckych podielov, ale napriek tomu chce naďalej užívať svoj podiel v predmetnej nehnuteľnosti. Podľa názoru súdu takto nebol možný ani druhý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi účastníkmi konania, teda prikázanie nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov za finančnú náhradu pre ostatných spoluvlastníkov. Z týchto dôvodov súd prišiel k tretej možnosti, keď zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnosti tak, že ho zrušil a nariadil predaj nehnuteľností s tým,

že výťažok z predaja bude rozdelený medzi účastníkov konania podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov.

Proti rozsudku Okresného súdu v Nových Zámkoch som podala odvolanie. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 24. 05. 2007 číslo 8Co 198/2006 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch z 25. 05. 2006 číslo 4C 129/2002-148. Svoje rozhodnutia odôvodnil predovšetkým tým, súd sa v plnom rozsahu stotožnil s úplnými skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa a s jeho právnym posúdením v danej veci. Je nesporné, že v predmetnej veci neprichádzajú do úvahy prvé dva zákonné spôsoby zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, pretože nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania nie sú reálne deliteľné, pričom v danom prípade rozhodnutie súdu druhým spôsobom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva prikázaním veci odporkyni za primeranú náhradu navrhovateľkám, by sa minulo predpokladanému účinku, a to vyplateniu primeranej náhrady /všeobecnej ceny veci/ podielovým spoluvlastníčkam, navrhovateľkám zo strany odporkyne, vzhľadom na vyjadrenie odporkyne, že nemá finančné prostriedky na vyplatenie tejto primeranej náhrady a teda tento druhý spôsob nie je potom reálne možný. Z týchto dôvodov bolo potom nevyhnuté pristúpiť k tretiemu spôsobu zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva a to nariadením predaja nehnuteľností a rozdeleniu výťažku podľa spoluvlastníckych podielov. Odvolací súd dospel k záveru, že u odporkyne nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 142 ods. 2 OZ, pre ktoré by bolo potrebné návrh zamietnuť. Samotný nepriaznivý zdravotný stav a vek odporkyne i skutočnosť, že býva dlhšiu dobu v predmetných nehnuteľnostiach, vo svojom rozsahu a intenzite nepreukazujú danosť týchto dôvodov.

Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. 05. 2007 číslo 8Co 198/2006 som podala dovolanie na Najvyšší súd SR a žiadala som, aby rozsudok Krajského súdu v Nitre bol zrušený a vec vrátená na nové konanie a rozhodnutie, pretože súd nesprávne právne posúdil vec, nesprávne aplikoval § 142 ods. 1 posledná veta Občianskeho zákonníka a to z dôvodu, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu je možné reálne rozdeliť medzi spoluvlastníkov podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Ak však aj odvolací súd bol toho názoru, že nie je možné nehnuteľnosť reálne rozdeliť, prichádzalo do úvahy použitie § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaná ako bolo preukázané nehnuteľnosti užíva, je vo vysokom veku a odkázaná na bývanie v domovej nehnuteľnosti, čo treba

považovať za dôvody osobitného zreteľa a preto tu bol dôvod na postup podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd SR uznesením z 18. 12. 2007 číslo 4Cdo 272/2007 dovolanie odmietol s odôvodnením, že dovolanie žalovanej smeruje proti rozsudku, ktorým odvolací súd potvrdil prvostupňový rozsudok, bez toho, že by vo svojom potvrdzujúcom rozsudku vyslovil prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že som bola uvedená do omylu a v pôvodnom konaní som si nemohla uplatniť bez svojej viny oprávnené námietky, podala som návrh na obnovu konania, vedeného na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod číslom 4C 129/2002. Okresný súd v Nových Zámkoch uznesením z 18. 02. 2010 číslo 13C 296/2008-66 zamietol môj návrh na obnovu konania. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nezistil žiadne skutočnosti ani dôkazy, ktoré by som v pôvodnom konaní nemohla použiť. Konštatoval, že argumenty môjho zástupcu v tom smere, že do rozsudku nebol poňatý dom, sa ukázali byť účelovými, pretože z pôvodného rozsudku je zrejmé, že súd nariadil predaj nehnuteľnosti aj spolu s domom. Proti uzneseniu Okresného súdu v Nových Zámkoch z 18. 02. 2010 číslo 13C 296/2008-66 som v zákonnej lehote podala odvolanie.

Krajský súd v Nitre uznesením z 30. 06. 2010 číslo 5Co/13/2010-77 napadnuté uznesenie Okresného súdu v Nových Zámkoch potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil predovšetkým tým, že preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie z 18. 02. 2010 číslo 13C 296/2008-66 procesným postupom podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že podané odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Ďalej konštatoval, že pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, t. j. zamietnutie návrhu navrhovateľky na obnovu konania pôvodne vedeného na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod číslom 4C 129/2002, odvolací súd poznamenáva, že sa plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a stotožňuje sa s rozsahom vykonaného dokazovania zo strany prvostupňového súdu, ktorý následne aj danú vec správne posúdil podľa príslušných ustanovení procesného predpisu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti som dňa 31. 08. 2010 podala na Okresný súd v Nových Zámkoch dovolanie, ktorým som žiadala zrušiť uznesenie Krajského súdu v Nitre z 30. 06. 2010 číslo 5Co 139/2010-77. Okresný súd v Nových Zámkoch uznesením z 25. 07. 2011 číslo 13C 296/2008-112 dovolacie konanie zastavil z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku. (...)

Mám za to, že v celom konaní, tak na Okresnom súde v Nových Zámkoch ako aj na Krajskom súde v Nitre bol porušený zákon a moje základné práva a slobody, vyplývajúce z Ústavy Slovenskej republiky a Európskeho dohovoru o ľudských právach, predovšetkým v tom, že súdy nebrali do úvahy moje dôkazy, preukazujúce skutočnosti svedčiace v môj prospech, ako vlastníka sporných nehnuteľností. Tieto mnou predložené dôkazy súdy nevyhodnotili tak jednotlivo ako aj v príčinných súvislostiach. V rámci svojich výpovedí som poukazovala predovšetkým na tieto skutočnosti:

1) Dnes už nebohý J. F., ako dedič nebohom otcovi I. F., ktorý bol vyhlásený za mŕtveho 31. 12. 1945 a nebohej matke M. F., rod. M., sa stal podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele 1/3 k celku

2) Dnes už nebohý J. F. za svojho života urobil prejav vôle v zmysle § 34, § 35 Občianskeho zákonníka, v ktorom sa vyslovil k svojmu podielu na nehnuteľnostiach tak, že on nič nechce, že raz všetko bude patriť jeho dnes už nebohému bratovi A. F., manželovi M. F. Tento prejav vôle mal Okresný súd v Nových Zámkoch v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam preukázaný z výpovedí svedkov R. T. a Š. O., ďalším dôkazom je Dohoda dedičov o vyporiadaní spoluvlastníckych podielov v rámci dedičského konania po nebohej M. F. číslo 3D 1370/77, v ktorom už nie je ako dedič vedený J. F. v podiele 1/3. Z uvedenej dohody je zrejmé, že i sestra M. M. predala A. F. svoj podiel za 4 986,- Kčs, teda vyporiadanie spoluvlastníckych podielov bolo vykonané. Predmetom tejto dohody je aj sporná nehnuteľnosť. Ďalej poukazujem na svedeckú výpoveď manželky a dcéry nebohého J. F. na pojednávaní na Okresnom súde v Nových Zámkoch dňa 25. 05. 2005, ktorá tiež potvrdila, že jej manžel nebohý J. F. vykonal prejav vôle smerujúci k tomu, že sa vzdal svojho podielu i na týchto sporných nehnuteľnostiach. Z takto vykonaného vyporiadania je zrejmé, že A. F. sa stal výlučným vlastníkom celej nehnuteľnosti. V dedičskom konaní po A. F., číslo konania D 3504/93-10, Dnot. 100/94 bolo potvrdené vlastníctvo celej nehnuteľnosti M. F., ktorá bola zároveň výlučnou dedičkou po A. F.

3) V pôvodnom návrhu na obnovu konania som chcela prejednať vady, rozpory a neurčitost', ktoré nastali až v exekučnom konaní vypracovaním znaleckého posudku, v ktorom bola ohodnotená a zaradená do predaja i nehnuteľnosť - parcela číslo 293 - zastavaná plocha o výmere 621 m² a dom so súpisným číslom 2109 i keď v pôvodnom

rozsudku Okresného súdu v Nových Zámkoch číslo 4C 129/2002-148 je zreteľné a určité vyjadrenie, že hodnota nehnuteľnosti je tvorená pozemkom a nie domom. Logicky som usúdila, že keď dom netvorí hodnotu nehnuteľností, tak nebude ani predmetom predaja. Vo výroku súdu je uvedené, že súd zrušuje podielové spoluvlastníctvo k dvom vyznačeným nehnuteľnostiam a vyporiadava tak, že nariaďuje predaj nehnuteľnosti, pričom mi nie je zrejmé, o ktoré nehnuteľnosti sa jedná. Mám za to, že výrok rozsudku Okresného súdu v Nových Zámkoch číslo 4C 129/2002-148 je nejasný a nezrozumiteľný.

4) Súd v pôvodnom konaní nebral do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na skutočnosť, že som dôchodkyňou a jediným mojím príjmom je starobný dôchodok a aj vzhľadom na môj vek a finančné možnosti si neviem zaobstarat' náhradné bývanie.

5) Spoluvlastnícke podiely boli nadobudnuté v dodatočnom dedičskom konaní po I. F., ktorý zomrel 31. 12. 1945 a sporná nehnuteľnosť v deň smrti poručiteľa bola ohodnotená na 9820,- Sk, ktorá suma predstavuje hodnotu dedičstva. Súd mal preukázaniu hodnotu spornej nehnuteľnosti teda nebolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a vypracovať znalecký posudok. (...)

Mám za to, že som výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, vedených v katastri nehnuteľností Správy katastra N., pre kat. územie K., obec Š. na LV č. 538 a svoje vlastnícke právo som preukázala hodnovernými dôkazmi. Už rozhodnutie Okresného súdu v Nových Zámkoch z 09. 02. 2000 číslo 12C 249/1999-21 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 07. 12. 2000 číslo 9Co 176/1999-42 o tom, že nehnuteľnosti na LV č. 538 sú v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľa a odporcov v 1/ až 4/ rade spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci. Od tohto rozhodnutia súdu sa potom následne odvíjali ďalšie konania a rozhodnutia súdov. Podľa § 486 Občianskeho zákonníka kto dobromyseľne niečo nadobudol od nepravého dediča, ktorému bolo dedičstvo potvrdené, je chránený tak, ako keby to bol nadobudol od oprávneného dediča. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia Občianskeho zákonníka mám za to, že som výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností. (...)

Exekútorský úrad JUDr. J. H., exekútora so sídlom v N., vydal dňa 10. 11. 2008 Exekučný príkaz EX 48/2008 na vykonanie exekúcie rozdelením spoločnej veci predajom - pozemok parc. č. 293, 294, dom súp. č. 2109 na parc. č. 293. Súdny exekútor 24. 09. 2012

vyhlásil na sporné nehnuteľnosti dražbu, ktorá sa bude konať 25. 10. 2012. Okresný súd v Nových Zámkoch uznesením z 11. 10. 2012 môj návrh na zastavenie exekúcie zamietol a zároveň zamietol môj návrh na prerušenie exekúcie. (...)

Takýmto konaním boli porušené moje základné práva garantované Ústavou Slovenskej republiky a Európskym dohovorom o ľudských právach, a to:

Článok 19 ods. 1 Ústavy(...)

Článok 19 ods. 2 Ústavy(...)

Článok 46 ods. 1 Ústavy(...)

Článok 8 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach(...)

Článok 8 ods. 2 Európskeho dohovoru o ľudských právach (...)

Článok 13 Európskeho dohovoru o ľudských právach (...)

Článok 20 Ústavy SR(...)

Navrhujem, aby ústavný súd po vykonaní dôkazov vydal nález:

Rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch z 25. 05. 2006 číslo 4C 129/2002-148 a Krajského súdu v Nitre z 24. 05. 2007 číslo 8Co 198/2006-188 právo sťažovateľa M. F., bytom Š., priznané článkom 19 ods. 1, odsek 2, článok 20, odsek 1, odsek 2, odsek 3, odsek 5, článkom 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 8 ods. 1 a článkom 13 Európskeho dohovoru o ľudských právach porušené bolo. Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. 05. 2007 číslo 8Co 198/2006-188 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Sťažnosť treba považovať za oneskorene podanú.

Sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, aj keď vo svojej sťažnosti spomína, že v predmetnej veci bolo podané dovolanie, z petitu sťažnosti vyplýva, že rozhodnutie dovolacieho súdu nenapáda, ale jej sťažnosť smeruje proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 129/02-148 z 25. mája 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 198/06-188 z 24. mája 2007.

Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutia podľa zistenia ústavného súdu nadobudli právoplatnosť 11. septembra 2007, je možné bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že sťažnosť odovzdanú na poštovú prepravu 24. októbra 2012 treba považovať za oneskorenú, lebo bola podaná dávno po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012